

STANDARDY WYMAGAŃ DO TESTU Z PRZEDMIOTÓW HUMANISTYCZNYCH „LUDZIE LISTY PISZĄ”

Standardy wymagań	Umiejętności kluczowe	Elementy przedmiotowe				
		Język polski	Historia	WOS	Sztuka	Ścieżki edukacyjne
I/1 Czyta teksty kultury (w tym źródła historyczne) rozumiane jako wszelkie wytwory kultury materialnej i duchowej człowieka, podlegające odczytywaniu i interpretacji, zwłaszcza teksty kultury należące do polskiego dziedzictwa kulturowego – na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym		<p>C: 1) Kształcenie sprawności czytania w zróżnicowanych sytuacjach komunikacyjnych.</p> <p>T: 1) Oficjalne i nieoficjalne sytuacje mówienia.</p> <p>3) Pojęcia związane z retoryką i wypowiedziami o strukturze logicznej: teza, argument, przesłanka, wniosek, pogląd, ocena.</p> <p>7) Pojęcia dotyczące stylistyki: neologizm, archaizm, dialektyzm, stylizacja.</p> <p>9) Pojęcia (bez konieczności definiowania); myśl przewodnia, sensory symboliczne i metaforyczne utworów.</p> <p>O: 2) a) Poszukiwanie informacji w różnych źródłach.</p>	<p>C: 4) Rozwijanie umiejętności pozwalających na samodzielną pracę intelektualną z materiałem historycznym.</p> <p>O: 6) Interpretacja różnego rodzaju źródeł historycznych.</p>	<p>Moduł: Wychowanie obywatelskie</p> <p>C: 4) Rozumienie ważnych wydarzeń życia społecznego, politycznego oraz gospodarczego w kraju i na świecie.</p> <p>T: 11) Kultura polityczna i formy życia publicznego (świadomość obywatelska, cnoty obywatelskie).</p> <p>O: 7) Załatwianie prostych spraw urzędowych: pisanie podań, życiorysu.</p>	<p>C: 5) Uczenie wartościowanie obecnych wokół ucznia zjawisk muzyki i plastyki.</p> <p>T: 9) Środki wyrazu plastycznego; działania plastyczne w różnych materiałach, technikach i formach.</p> <p>14) Podstawowa wiedza o teatrze i filmie.</p> <p>O: 1) Rozpoznawanie wybitnych dzieł muzycznych.</p> <p>2) Rozpoznawanie wybitnych dzieł plastycznych.</p>	<p>- Filozoficzna:</p> <p>C: 1) Wdrażanie do refleksji i logicznego myślenia.</p> <p>T: 6) Przykłady wykorzystania klasycznej wiedzy filozoficznej do analizy współczesnych problemów.</p> <p>O: 1) Znajomość najważniejszych pytań i pojęć filozoficznych.</p> <p>- Czytelnicza i medialna:</p> <p>C: 5) Kształtowanie postawy szacunku dla polskiego dziedzictwa kulturowego w związku z globalizacją kultury masowej.</p> <p>T: 2) Opis i spis bibliograficzny; zestawienie tematyczne.</p> <p>O: 3) Sprawne, szybkie czytanie,</p>

m.						notowanie i selekcjonowanie wiadomości.
I/2 Interpretuje teksty kultury uwzględniając intencje nadawcy, odróżnia fakt od opinii, prawdę historyczną od fikcji, dostrzega perswazję, manipulację, wartościowanie.		C: 4) Uczenie istnienia w kulturze, przede wszystkim w jej wymiarze symbolicznym. T: 10) Rodzaje literackie oraz gatunki związane z epiką, liryką i dramatem. O: 3) d) Porównywanie tworzenia literatury i innych dzieł sztuki. g) Rozpoznawanie wartości w utworach oraz próby ich oceny na tle własnego świata wartości.	C: 2) Rozwijanie myślenia historycznego i krytycyzmu. T: 1) Periodyzacja dziejów i pojęcie czasu w historii. O: 5) Ocenianie faktów i wydarzeń historycznych.	Moduł: Wychowanie obywatelskie C:2) Świadomość istnienia obowiązków wobec własnej ojczyzny, w tym w szczególności obowiązku jej obrony oraz dbałości o jej dobre imię. T: 2) Grupa i więzi społeczne. O: 2) Rozpoznawanie własnych praw i obowiązków.	T: 12) Krajobraz kulturowy.	- <u>Kultura polska na tle tradycji śródziemnomorskiej:</u> O: 1) Rozumienie ciągłości rozwoju kultury i trwałości ludzkich osiągnięć. T: 3) Wybrane zagadnienia z życia codziennego Greków i Rzymian. O: 3) Wykorzystanie wiedzy o kulturze śródziemnomorskiej.
I/3 Wyszukuje informacje zawarte w różnych tekstach kultury, w szczególności i w tekstach literackich, publicystycznych, popularnonaukowych, aktach		C: 1) Kształcenie sprawności czytania w zróżnicowanych sytuacjach komunikacyjnych. O: 1) d) Rozpoznawanie i rozumienie założeń komunikacji (sytuacje, emocje, oceny).	C: 1) Rozwijanie i pogłębienie zainteresowań przeszłością. T: 1) Periodyzacja dziejów i pojęcie czasu w historii. O: 2) Operowanie podstawowymi kategoriami historycznymi.	Moduł: Wychowanie obywatelskie C: 1) Pogłębienie poczucia przynależności do wspólnoty obywateli państwa polskiego. T: 6) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. O: 3) Wykorzystanie wiedzy o zasadach ustroju RP.	O: 2) Rozpoznawanie wybitnych dzieł plastycznych.	- <u>Europejska:</u> T: 13) Prawa człowieka. - <u>Czytelnicza i medialna:</u> C: 2) Umiejętność segregowania informacji.

normatywnych, ilustracjach, mapach, tabelach, diagramach, wykresach, schematach.						
<p>I/4 Dostrzega w odczytywanych tekstach środki wyrazu i określa ich funkcje – dostrzega środki wyrazu typowe dla: tekstów literackich, tekstów publicystycznych, dzieł sztuki plastycznej i muzyki.</p>		<p>C: 4) Uczenie istnienia w kulturze, przede wszystkim w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym. T: 3) Pojęcia związane z retoryką i wypowiedziami o strukturze logicznej: teza, argument, przesłanka, wniosek, pogląd, ocena. 6) Pojęcia służące omawianiu znaczeń wyrazów: treść i zakres wyrazu, wyrazy abstrakcyjne i konkretne, ogólne i szczegółowe. 7) Pojęcia dotyczące stylistyki: neologizm, archaizm, dialektyzm, stylizacja. O: 3 a) Dostrzeganie swoistych właściwości utworów literackich i tekstów kultury oraz</p>			<p>T: 9) Środki wyrazu plastycznego.</p>	<p>- <u>Czytelnicza i medialna:</u> T: 3) Pojęcia komunikacji medialnej; znak, symbol, kod, język, denotacja, konotacja. 5) Formy komunikatów medialnych: słownych, pisemnych, obrazowych. 6) Języki poszczególnych mediów; formy i środki obrazowe. 7) Słowo, gest, ruch jako forma wypowiedzi w życiu i teatrze.</p>

		określenie funkcji zaobserwowanych środków wyrazu.				
I/5 Odnajduje i interpretuje związki przyczynowo skutkowe w rozwoju cywilizacyjnym Polski i świata – odnajduje i interpretuje związki przyczynowo skutkowe w polityce, gospodarce, kulturze i życiu społecznym.		C: 1) Kształcenie sprawności czytania i pisania w sytuacjach komunikacyjnych prywatnych i publicznych ważnych dla życia w państwie obywatelskim i demokratycznym. T: 1) Oficjalne i nieoficjalne sytuacje mówienia. O: 3 b) Posługiwanie się w sposób naturalny i funkcjonalny w trakcie rozważania problematyki utworów poznawanymi pojęciami i terminami literackimi i kulturowymi.	C: 6) Rozwijanie umiejętności dostrzegania związków przyczynowo – skutkowych. O: 4) Ujmowanie treści historycznych w związkach przyczynowo – skutkowych.	Moduł: Wychowanie obywatelskie C: 4) Rozumienie ważnych wydarzeń życia społecznego – politycznego. T: 8) Ustrój, zadania, instytucje. O: 8) Znajomość najważniejszych etycznych zasad życia publicznego. Moduł: Wychowanie do aktywnego udziału w życiu gospodarczym: C: 2) Rozumienie przez uczniów zjawisk i zmian gospodarczych w kraju. T: 12) Człowiek w gospodarce; wybrane zagadnienia z etyki życia gospodarczego. O: 6) Umiejętność stosowania w życiu szkolnym podstawowych zasad etycznych życia gospodarczego.	C: 2) Wyposażenie uczniów w niezbędne umiejętności muzyczne i plastyczne, a także wiedzę z tego zakresu. T: 13) Kształtowanie otoczenia i form użytkowych (racjonalność, funkcjonalność, estetyka). O: 1) Rozpoznawanie wybitnych dzieł muzycznych. 2) Rozpoznawanie wybitnych dzieł plastycznych.	- Filozoficzna: C: 4) Pogłębienie rozumienia rzeczywistości. T: 10) Przykłady podstawowych i ponadczasowych prawd filozoficznych jako części duchowego dziedzictwa ludzkości. O: 5) Umiejętność analizy filozoficznej przeprowadzonej na dowolnym przykładzie.
I/6		C: 4) Uczenie istnienia	C: 5) Pogłębienie		C: 4) Kształtowanie	- Filozoficzna:

<p>Dostrzega i analizuje konteksty niezbędne do interpretacji tekstów kultury: historyczny, biograficzny, filozoficzny, religijny, literacki, plastyczny, muzyczny, regionalny i wypowiada się na ich temat oraz wyjaśnia zależności między różnymi rodzajami tekstów kultury (plastyką, muzyką, literaturą).</p>		<p>w kulturze, przede wszystkim w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym. O: 3 h) Samodzielne, krytyczne ustosunkowanie się do obserwowanych zjawisk kultury; formułowanie, uzasadnianie i obrona (na piśmie) własnych punktów widzenia, pomysłów interpretacyjnych i opinii. 3 i) Dostrzeganie związku utworów z biografiami twórców i czasem historycznym.</p>	<p>rozumienia pojęć i wartości niezbędnych do rozumienia życia politycznego, gospodarczego i społecznego. O: 6) Interpretacja różnego rodzaju źródeł historycznych.</p>		<p>kultury plastycznej i muzycznej. T: 12) Krajobraz kulturowy.</p>	<p>C: 1) Wdrażanie do refleksji i logicznego myślenia. T: 6) Przykłady wykorzystania klasycznej wiedzy filozoficznej do analizy współczesnych problemów. O: 6) Umiejętność określenia prawdy, wolności i innych wartości.</p>
<p>I/7 Dostrzega wartości wpisane w teksty kultury.</p>		<p>C: 3) Rozwijanie umiejętności odbioru dzieł literackich i innych tekstów kultury, a przez nie przybliżenie rozumienia człowieka i świata, wprowadzenie w tradycję kultury</p>	<p>C: 7) Pogłębianie i umacnianie postawy patriotyzmu. O: 1) Rozpoznawanie miejsca człowieka w czasie historycznym, jego relacji z przyrodą, społecznością lokalną,</p>	<p>Moduł: Wychowanie do życia w rodzinie: C: 1) Wybór i urzeczywistnienie wartości służących osobowemu rozwojowi. T: 3) Rola autorytetu w</p>	<p>C: 5) Uczenie wartościowania obecnych wokół ucznia zjawisk z zakresu muzyki i plastyki. T: 7) Wartości muzyki ludowej, artystycznej i popularnej.</p>	<p>- Filozoficzna: C: 2) Kształtowanie wartości moralnych. T: 5) Klasyczna definicja prawdy. 6) Przykłady wykorzystania klasycznej wiedzy</p>

		<p> europejskiej i narodowej. O: 3 g) Rozpoznawanie wartości w utworach oraz próby ich oceny na tle własnego świata wartości.</p>	<p> ojczyznę, kręgiem kulturowym, innymi narodami i religiami.</p>	<p> życiu człowieka. O: 8) Wyrażanie szacunku dla siebie oraz innych ludzi, ich wysiłku i pracy.</p>		<p> filozoficznej do analizy współczesnych problemów. 9) Koncepcja człowieka jako osoby, a więc istoty rozumnej, wolnej i zdolnej do poznania prawdy i dążącej do dobra. O: 2) Rozumienie człowieka jako bytu osobowego.</p> <p> - <u>Czytelnicza i medialna:</u> O:9) Umiejętność krytycznej analizy wartości mediów i dokonywania właściwego wyboru w korzystaniu ze środków masowej komunikacji.</p>
<p> II/1 Buduje wypowiedzi poprawne pod względem językowym i stylistycznym, w następujących formach: opis,</p>		<p> C:1) Kształcenie sprawności pisania w zróżnicowanych sytuacjach komunikacyjnych, prywatnych i publicznych, ważnych dla życia w państwie demokratycznym i obywatelskim. T:2) Wyżej</p>	<p> C:5) Pogłębianie rozumienia pojęć i wartości niezbędnych do zrozumienia życia politycznego, gospodarczego i społecznego. O:2) Operowanie podstawowymi kategoriami historycznymi: czasem,</p>			

<p>opowiadanie , charakterystyka, sprawozdanie, recenzja, rozprawka, notatka, plan, reportaż, artykuł, wywiad, ogłoszenie, zaproszenie, dedykacja, podanie, list, pamiętnik.</p>		<p>zorganizowane formy wypowiedzi, np. rozprawka, reportaż, recenzja, wywiad. T:3) Pojęcia związane z retoryką i wypowiedziami o strukturze logicznej: teza, argument, przesłanka, wniosek, pogląd, ocena. T:4) Składniowe funkcje części mowy oraz części zdania, a także budowa wypowiedzeń złożonych (w związku z interpunkcją). O:1g) Operowanie strukturami gramatycznymi odpowiedni do sytuacji i kontekstu wypowiedzi oraz wyjaśnienie wpływu użytych form na jej klarowność i spójność. O:1h) Usprawnienie operacji zdaniotwórczych; celowe i dwukierunkowe przekształcanie wypowiedzeń: zdanie – równoważnik, zdanie pojedyncze – złożone,</p>	<p>przestrzenią, ciągłością, zmiennością.</p>			
--	--	---	---	--	--	--

		konstrukcje czynne – bierne.				
<p>II/2 Posługuje się kategoriami i pojęciami swoistymi dla przedmiotów humanistycznych i ścieżek edukacyjnych.</p>		<p>T: 3) Pojęcia związane z retoryką i wypowiedziami o strukturze logicznej: teza, argument, przesłanka, wniosek, pogląd, ocena. 7) Pojęcia dotyczące stylistyki: neologizm, archaizm, dialektyzm, stylizacja. 9) Pojęcia (bez konieczności definiowania pojęcia i używania terminów): myśl przewodnia, sens symboliczny i metaforyczny utworu, realizm, fantastyka, groteska, narracja (pierwszo – i trzecioosobowa, symbol, alegoria, ironia, apostrofa, antyteza, kontrast. 10) Rodzaje literackie oraz gatunki związane z epiką, dramatem i liryką. O:3b) Posługiwanie się w sposób naturalny i funkcjonalny w trakcie rozważania problematyki utworu</p>			<p>C:2) Wyposażenie uczniów w niezbędne umiejętności muzyczne i plastyczne, a także wiedzę z tego zakresu. T: 9) Środki wyrazu plastycznego. 11) Różnorodne sposoby komunikowania (komunikacja pozawerbalna – język przestrzeni, koloru, ciała itd.). 14) Podstawowa wiedza o teatrze i filmie.</p>	<p>- Filozoficzna: C:1) Wdrażanie do refleksji i logicznego myślenia. T: 1) Starożytne wezwanie: „Poznaj samego siebie”, a zawsze aktualne pytania: Kim jestem? Skąd przychodzę? Dokąd zmierzam? Jaki jest sens życia ludzkiego? 5) Klasyczna definicja prawdy. Poszukiwanie prawdy przez stulecia. 7) Ogólna prezentacja dyscyplin filozoficznych. 10) Przykłady podstawowych i ponadczasowych prawd filozoficznych jako część duchowego dziedzictwa ludzkości. O: 1) Znajomość najważniejszych pytań i pojęć filozoficznych. 2) Rozumienie człowieka jako bytu osobowego. 4) Umiejętność przedstawienia</p>

		<p>poznawanymi pojęciami i terminami literackimi i kulturowymi.</p> <p>3d) Porównywanie tworzenia literatury i innych dzieł sztuki.</p>				<p>krótkiej charakterystyki dokonań Sokratesa, Platona i Arystotelesa.</p> <p>6) Umiejętność filozoficznego określenia prawdy, wolności i innych wartości.</p> <p><u>-Czytelnicza i medialna:</u></p> <p>T:2) Opis i spis bibliograficzny; zestawienie tematyczne.</p> <p>3) Pojęcia komunikacji medialnej: znak, symbol, kod, język, denotacja, konotacja.</p> <p>5) Formy komunikatów medialnych: pisemnych, obrazowych, dźwiękowych, filmowych i multimedialnych</p> <p>6) Kody ikoniczne i symboliczne. Języki poszczególnych mediów. Formy i środki obrazowe. Fikcja w mediach.</p> <p>7) Słowo, gest i ruch</p>
--	--	--	--	--	--	--

						<p>jako forma wypowiedzi w życiu i w teatrze.</p> <p>O: 4) Analizowanie komunikatów medialnych, odczytywanie znaków i kodów dosłownych i kontekstowych.</p> <p>5) Rozpoznawanie użytych środków formalnych i ich służebność względem zamierzeń twórców w różnych formach przekazów medialnych.</p> <p>8) Rozróżnianie komunikatów informacyjnych od perswazyjnych, przekazów przedstawiających rzeczywistość od interpretujących i fikcyjnych.</p>
<p>II/3 Tworzy teksty o charakterze informacyjnym lub perswazyjnym, dostosowany do</p>		<p>T: 2) Wyżej zorganizowane formy wypowiedzi np. rozprawka, reportaż, recenzja, wywiad.</p> <p>3) Pojęcia związane z retoryką i wypowiedziami o strukturze logicznej:</p>		<p>Moduł : Wychowanie do aktywnego udziału w życiu gospodarczym.</p> <p>T:11) Ubieganie się o pracę – list motywacyjny, życiorys zawodowy (CV) , kwestionariusz</p>		<p>- <u>Czytelnicza i medialna</u></p> <p>T: 8) Media jako środki poznania historii i współczesności. Komunikaty informacyjne i perswazyjne</p>

<p>sytuacji komunikacyjnej.</p>	<p>teza, argument, przesłanka, wniosek, pogląd, ocena. O:1a) Budowanie wypowiedzi pisanych zgodnie z intencją i okolicznościami (w związku i sytuacjami życiowymi i lekturą). 1 b) Rozpoznawanie i tworzenie wypowiedzi informujących, opisujących, wartościujących oraz służących wyrażaniu opinii, przekonywaniu i uzasadnianiu poglądów. 1d) Rozpoznawanie i rozumienie założeń komunikacji (sytuacje, emocje, oceny) oraz przewidywanie skutków wypowiedzi i dyskutowanie ich etycznego wymiaru(np. szczerłość – nieszczerłość, kłamstwo, manipulacja, agresja słowna, brutalność w zachowaniach językowych). 1h) Usprawnienie operacji słowotwórczych; celowe i dwukierunkowe</p>		<p>osobowy, rozmowa kwalifikacyjna, cechy dobrego pracownika. O: 4) Umiejętność sporządzania dokumentów określonych procedurą ubiegania się o pracę (list motywacyjny, życiorys zawodowy, kwestionariusz osobowy) oraz zdolność do odbycia rozmowy kwalifikacyjnej.</p>		<p>(reklamowe i propagandowe, public relations). O: 8) Rozróżnianie komunikatów informacyjnych od perswazyjnych, przekazów przedstawiających rzeczywistość od interpretujących i fikcyjnych.</p>
---------------------------------	--	--	---	--	--

		przekształcanie wypowiedzeń: zdanie – równoważnik , zdanie pojedyncze – złożone , konstrukcja czynna – bierna.				
II/4	Zna i stosuje zasady organizacji tekstu, tworzy tekst na zadany temat, spójny pod względem logicznym i składniowym.	<p>C:1) Kształcenie sprawności pisania w zróżnicowanych sytuacjach komunikacyjnych prywatnych i publicznych, ważnych dla życia w państwie demokratycznym i obywatelskim.</p> <p>2) Ujawnienie zainteresowań, możliwości i potrzeb oraz językowych i czytelniczych umiejętności uczniów po to, by wyznaczać stosowne dla nich cele, dobierać treści i materiały, projektować odpowiednie działania gwarantujące skuteczność edukacji.</p> <p>O:1b) Rozpoznawanie i tworzenie wypowiedzi informujących, opisujących, wartościujących oraz służących wyrażaniu opinii, przekonywaniu i</p>	<p>C: 6) Rozwijanie umiejętności dostrzegania złożoności związków przyczynowo – skutkowych.</p> <p>O:5) Ocenianie faktów i wydarzeń historycznych.</p>			

<p>II/5 Formułuje, porządkuje i wartościuje argumenty uzasadniające stanowisko własne lub cudze.</p>		<p>zasadnieniu poglądów.</p> <p>C:1) Kształcenie sprawności pisania w zróżnicowanych sytuacjach komunikacyjnych prywatnych i publicznych, ważnych dla życia w państwie demokratycznym i obywatelskim.</p> <p>T:3) Pojęcia związane z retoryką i wypowiedziami o strukturze logicznej?: teza, argument, przesłanka, wniosek, pogląd ocena.</p> <p>O:1a) Budowanie wypowiedzi pisanych zgodnie z intencją i okolicznościami (w związku i sytuacjami życiowymi i lekturą).</p> <p>1 b) Rozpoznawanie i tworzenie wypowiedzi informujących, opisujących, wartościujących oraz służących wyrażaniu opinii, przekonywaniu i uzasadnianiu poglądów.</p> <p>1c) Posługiwanie się różnymi odmianami polszczyzny (zwłaszcza ogólną – mówioną i</p>	<p>O:5) Ocenianie faktów i wydarzeń historycznych.</p>	<p>Moduł: Wychowanie do aktywnego udziału w życiu gospodarczym.</p> <p>C:4) Wstępne przygotowanie uczniów do aktywności zawodowej i odnalezienia się na rynku pracy.</p> <p>O:5) Umiejętność aktywnego znalezienia się na rynku pracy i działalności gospodarczej.</p>	<p>C:4) Kształtowanie kultury muzycznej i plastycznej (umiejętność włączania sztuki we własne, osobiste życie).</p> <p>5) Uczenie wartościowania obecnych wokół uczeni zjawisk z zakresu muzyki i plastyki.</p> <p>T:7) Wartości muzyki ludowej, muzyki artystycznej i muzyki popularnej.</p> <p>12) Krajobraz kulturowy.</p>	
---	--	---	---	---	---	--

		<p>pisana) w zależności od sytuacji.</p> <p>1d) Rozpoznawanie i rozumienie założeń komunikacji (sytuacje, emocje, oceny) oraz przewidywanie skutków wypowiedzi i dyskutowanie ich etycznego wymiaru (np. szczerłość – nieszczerłość, kłamstwo, manipulacja, agresja słowna, brutalność w zachowaniach językowych).</p>				
<p>II/6 Analizuje, porównuje, porządkuje i syntetyzuje informacje zawarte w tekstach kultury</p>		<p>C:3) Rozbudzanie motywacji czytania i rozwijanie umiejętności odbioru dzieł literackich i innych tekstów kultury – także audiowizualnych, a przez nie rozumienie człowieka i świata; wprowadzanie w tradycję kultury europejskiej i narodowej.</p> <p>4) Uczenie istnienia w kulturze, przede wszystkim w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym, tak by stawała się wewnętrzną</p>	<p>C:2) Rozwijanie myślenia historycznego i krytycyzmu.</p> <p>O:6) Interpretacja różnego rodzaju źródeł historycznych.</p>	<p>Moduł: Wychowanie obywatelskie.</p> <p>O: 8) Znajomość najważniejszych, etycznych zasad życia publicznego.</p>	<p>C: 5) Uczenie wartościowania obecnych wokół uczni zjawisk z zakresu muzyki i plastyki.</p> <p>T; 13) Kształtowanie otoczenia i form użytkowych (racjonalność, funkcjonalność, estetyka).</p>	-

		<p>i osobistą własnością młodego człowieka.</p> <p>T:9) Pojęcia (bez konieczności definiowania pojęcia i używania terminów): myśl przewodnia, sens symboliczny i metaforyczny utworu, realizm, fantastyka, groteska, narracja (pierwszo – i trzecioosobowa, symbol, alegoria, ironia, apostrofa, antyteza, kontrast.</p> <p>O: 1e) Dokonywanie celowych zabiegów redakcyjnych w zakresie poprawiania i parafrazowania tekstów własnych i cudzych (m.in. streszczania, skracania, rozwijania, przekształcania stylistycznego).</p>				
<p>II/7 Dokonyuje celowych operacji na tekście: streszcza, rozwija, przekształca stylistycznie.</p>		<p>C:1) Kształcenie sprawności pisania w zróżnicowanych sytuacjach komunikacyjnych prywatnych i publicznych, ważnych dla życia w państwie demokratycznym i</p>				-

		obywatelskim. O:1e) Dokonywanie celowych zabiegów redakcyjnych w zakresie poprawiania i parafrazowania tekstów własnych i cudzych (m.in. streszczenia, skracania, rozwijania, przekształcania stylistycznego).				
II/8 Wypowiada się na temat związków między kulturą rodzimą a innymi kręgami kulturowymi, w tym komentuje powiązania, zwłaszcza między kulturą polską a śródziemno morską oraz określa te powiązania w różnych obszarach: polityce, kulturze,		C:1) Kształcenie sprawności pisania w zróżnicowanych sytuacjach komunikacyjnych prywatnych i publicznych, ważnych dla życia w państwie demokratycznym i obywatelskim. 2) Ujawnienie zainteresowań, możliwości i potrzeb oraz językowych i czytelniczych umiejętności uczniów po to, by wyznaczać stosowne dla nich cele, dobierać treści i materiały, projektować odpowiednie działania gwarantujące skuteczność edukacji. T: 2) Wyżej zorganizowane formy	C:1) Rozwijanie i pogłębianie zainteresowań przeszłością, zachodzącymi w niej procesami i wydarzeniami. O:1) Rozpoznawanie miejsca człowieka w czasie historycznym, jego relacji z przyrodą, społecznością lokalną, ojczyzną kręgiem kulturowym, innymi narodami i religiami.	Moduł: Wychowanie obywatelskie. C:3) Poczucie wartości i przydatności indywidualnego i grupowego działania na rzecz społeczności lokalnej. O:3) Wykorzystanie wiedzy o zasadach ustroju RP do interpretacji wydarzeń życia publicznego.	C:4) Kształtowanie kultury muzycznej i plastycznej (umiejętność włączania sztuki we własne, osobiste życie). 5) Uczenie wartościowania obecnych wokół uczni zjawisk z zakresu muzyki i plastyki. T:6) Różnorodność muzyki ojczystej, w tym regionalnej, muzyki innych narodów i regionów świata. 10) Sztuka ludowa i zdobnictwo charakterystyczne dla danego regionu.	- <u>Kultura polska na tle tradycji śródziemnomorskiej.</u> C:1) Rozumienie ciągłości rozwoju kultury i trwałości ludzkich osiągnięć. 3) Dostrzeganie w kulturze antycznej korzeni tożsamości kulturowej Polski i Europy. T:9) Obecność wartości świata starożytnego w średniowieczu i nowożytnej Europie. 10) Rola filozofii greckiej, prawa rzymskiego i Biblii w kulturze polskiej. O:1) Dostrzeganie związków między kulturą współczesną a

<p>gospodarce, życiu codziennym, w odniesieniu do przeszłości i w czasach obecnych.</p>		<p>wypowiedzi np. rozprawka, reportaż, recenzja, wywiad. O:1a) Budowanie wypowiedzi pisanych zgodnie z intencją i okolicznościami (w związku i sytuacjami życiowymi i lekturą). 1 b) Rozpoznawanie i tworzenie wypowiedzi informujących, opisujących, wartościujących oraz służących wyrażaniu opinii, przekonywaniu i uzasadnianiu poglądów. 1f) Dokonywanie intersemiotycznego przekładu treści obrazowych i akustycznych na wypowiedzi ustne i pisemne</p>				<p>starożytną kulturą Grecji i Rzymu oraz chrześcijaństwem pierwszych wieków.</p>
<p>II/9 Formułuje problemy, podaje sposoby ich rozwiązania, wyciąga wnioski, wypowiada się na temat</p>		<p>C:3) Rozbudzanie motywacji czytania i rozwijanie umiejętności odbioru dzieł literackich i innych tekstów kultury – także audiowizualnych, a przez nie rozumienie człowieka i świata; wprowadzanie w</p>	<p>C:4) Rozwijanie umiejętności pozwalających na samodzielną pracę intelektualną z materiałem historycznym. O:7) Docieranie do różnych źródeł informacji historycznej,</p>	<p>Moduł: Wychowanie obywatelskie. C:4) Rozumienie ważnych wydarzeń życia społecznego, politycznego oraz gospodarczego w kraju i na świecie. O: 6) Podporządkowanie się</p>	<p>C:4) Kształtowanie kultury muzycznej i plastycznej (umiejętność włączania sztuki we własne, osobiste życie). T: 12) Krajobraz kulturowy.</p>	

<p>sytuacji problemowej przedstawionej w tekstach kultury.</p>		<p>tradycję kultury europejskiej i narodowej. 4) Uczenie istnienia w kulturze, przede wszystkim w jej wymiarze symbolicznym i aksjologicznym, tak by stawała się wewnętrzną i osobistą własnością młodego człowieka. T:2) Wyżej zorganizowane formy wypowiedzi np. rozprawka, reportaż, recenzja, wywiad. 9) Pojęcia (bez konieczności definiowania pojęcia i używania terminów): myśl przewodnia, sens symboliczny i metaforyczny utworu, realizm, fantastyka, groteska, narracja (pierwszo – i trzecioosobowa), symbol, alegoria, ironia, apostrofa, antyteza, kontrast. O: 1a) Budowanie wypowiedzi pisanych zgodnie z intencją i okolicznościami (w związku i sytuacjami</p>	<p>integracja wiedzy uzyskanej z różnych źródeł informacji.</p>	<p>wymogom procedur demokratycznych we wspólnym działaniu.</p>		
--	--	--	---	--	--	--

		życiowymi i lekturą). 1 b) Rozpoznawanie i tworzenie wypowiedzi informujących, opisujących, wartościujących oraz służących wyrażaniu opinii, przekonywaniu i uzasadnianiu poglądów.				
--	--	---	--	--	--	--

TEST KOMPETENCJI
W TRZECIEJ KLASIE GIMNAZJUM
**Z ZAKRESU PRZEDMIOTÓW
HUMANISTYCZNYCH**

LUDZIE LISTY PISZĄ

Paryż, d. 10 grudnia 1831 r.-

Kochana Mamo! Doczekałem się był jednego od Was listu- i z niewypowiedzianą radością dowiedziałem się, żeście zdrowi i spokojni; lecz teraz znów od Was nie mam wiadomości, chociaż na mój list ostatni odpowiedź nadejść by była powinna. Więcej od Was mam przyczyn niepokoić się niż Wy o mnie- stąd i częstych od Was koniecznie wymagam; z mojej strony częstsze być listy nie mogą- kto wie, czy i te nie będą Wam powodem do jakich nieprzyjemności lub do fałszywych tłumaczeń nie dadzą powodu.- Kochana Matko, bądź zupełnie spokojna o mnie- byłoby mi dobrze, gdybym wiedział, iż Wy za mnie gorzej

[traktowani] nie będziecie. Ty, kochana Mamo, mogłabyś przede mną co ukrywać i to mnie właśnie dręczy- bo nawet listy Wasze nie mogą mi tego wybić z głowy.- Wielu mam teraz znajomych, ale żadnego miłego, żadnego, z którym by mi było żyć przyjemnie- i chciałbym jak najprędzej wyrwać się z Paryża do jakiego cichego miasta Włoch, żeby samo miasto mogło przemawiać do mojej imaginacji- bo Paryż bardzo prozaiczny- szkaradny- ani tak świetny, jak był kiedyś dawniej. Trzyma mnie w Paryżu jedynie nadzieja, że będę mógł drukować- ale już tyle moich nadziei na niczym spełzło.- Często dni całe przepędzam

w sławnej galerii posągów i obrazów w Luwrze- i już znam się nieco na malowidłach; często spojrzawszy na obraz zgaduję autora(...)

Bądźcie zdrowi. Wszystkich Was całuję i ściskam.- Kochana Mamo, całuje Ciebie serdecznie.

Juliusz

1. Z tekstu wynika, że Juliusz Słowacki przebywa w Paryżu tylko dlatego że:

- A. ma tam bliskiego przyjaciela
- B. spodziewa się, że jego dzieła zostaną opublikowane
- C. Paryż jest pięknym miastem
- D. liczy na rychłe spotkanie z matka

2. Występujący w tekście wyraz „*imaginacja*” oznacza:

- A. wyobraźnię
- B. iluzję
- C. wrażliwość

D. duszę

3. Jakie wydarzenie historyczne miało miejsce w roku, w którym Słowacki pisał ten list?

- A. Powstanie Styczniowe
- B. Powstanie Listopadowe
- C. Powstanie Kościuszkowskie
- D. Wielka Emigracja

4. Emigracja to:

- A. udanie się osób z wizytą do obcych krajów
- B. podbijanie krajów przez obce państwa
- C. wychodźstwo osób, które przesiedliły się do obcego kraju
- D. eksploatacja krajów przez obce państwa

5. List Juliusza Słowackiego do matki to:

- A. list motywacyjny
- B. list otwarty
- C. list pasterski
- D. list prywatny

6. Nadawca listu - Juliusz Słowacki jest autorem:

- A. „Dziadów”
- B. „Balladyny”
- C. „Świtezianki”
- D. „Pana Tadeusza”

7. Juliusz Słowacki to poeta:

- A. romantyczny
- B. barokowy
- C. współczesny
- D. oświeceniowy

TEKST NR II

Tomasz Jastrun
ANI TELEFON, ANI E- MAIL
WIELKIE JEDZENIE LISTÓW

1.

Podróż, miłość, małżeństwo, sprzątanie i pranie, niemal wszystko zabiera nam coraz mniej czasu, zarazem dręczy dotkliwie poczucie jego braku. Życie ludzkie przedłuża się, lecz poza tym wszystko jest jakby krótsze. Paradoks skrótu jest znakiem naszej epoki (...) Zapewne pierwsze listy w historii ludzkości to rysunki w jaskiniach. Te listy szły do nas kilkanaście tysięcy lat. My jednak, jakże naiwni, nadal czekamy na listy z innej planety. Gdy nie istniał telefon, list był forma kontaktu, a też przyjaźni i miłości na odległość. Okazał się znakomitym, bo naturalnym naczyniem utrwalającym uczucia.

Wiek XVIII i XIX rozkrzewił list. Szedł on wtedy na tyle krótko i na tyle długo

(polska poczta nie jest dzisiaj o wiele szybsza), że dawało to możliwość dialogu, który jak wino jaszczce nie kwaśnieje, a potrafi nabrać smaku. Pewna zwłoka w czasie paradoksalnie wzmacnia intymność. I nic tak nie przedłuża uczuć na lata, rozstanie złączone listem.(...)

5.

Wieszczono koniec różnych światów: klasycznej powieści, malarstwa realistycznego, kina, romantycznej miłości. Światy jednak nie kończą się tak łatwo. Świat listu został roztrzaskany przez telefon, teraz atakuje go skrzyżowanie telefonu i listu, niechlujny i szybki mutant w postaci e-mailu. Ale w naszym narastającym luksusowym chaosie nieustannie odnajdują się i spotykają ludzie, którzy odkrywają, że intymność kontaktu na odległość nie zastąpi listu, choćby był pisany na komputerze. Wątpliwe jednak, czy po pisarzach najnowszych generacji zostaną listy godne druku? Póki co martwmy się, czy zostaną po nich wiersze i powieści.

Jerzy Giedroyc, Jerzy Stempowski: *Listy 1946- 69*. Czytelnik, 1998

Anna i Jarosław Iwaszkiewiczowie: *Listy 1922- 26*. Czytelnik, 1998

Halina Poświatowska: *Listy*. Wyd.Literacki, 1998

„Polityka” nr 39, 26. 09. 1998

8. Tekst Tomasza Jastruna ukazał się w :

- A. „ Polityce ”
- B. „Fakcie ”
- C. „ Rzeczpospolitej ”
- D. „ Gazecie Wyborczej ”

9. Na osi czasu zaznacz wiek, w którym nastąpiło upowszechnienie listu:

wiek.....	wiek.....	wiek.....	wiek.....	wiek.....	wiek.....
-----------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

1501r. 1600r.1601r. 1700r.1701r. 1800r.1801r. 1900r.1901r. 2000r.2001r.

10. Wyraz „e- mail” jest zapożyczeniem z języka:

- A. niemieckiego
- B. angielskiego
- C. francuskiego
- D. rosyjskiego

11. Na podstawie **TEKSTU NR II** wymień trzy funkcje listu:

- A.
- B.

C.

12. „My jednak, jakże naiwni, nadal czekamy na listy z innej planety”
W wypowiedzeniu użyto dwóch przecinków, by wydzielić:

- A. trzy zdania współrzędne
- B. te same części zdania
- C. zdania nadrzędne wśród podrzędnych
- D. wyrażenia wtrącone

13. Wymień jedną z obaw, jaką wyraził Tomasz Jastrun w zakończeniu artykułu
pt. „ANI TELEFON, ANI E-MAIL
WIELKIE JEDZENIE LISTÓW”

.....
.....
.....

Tekst nr III

Tadeusz Kubiak

CZYTAJĄCA LIST – VERMEERA

Kto ona?

Matka, żona
czytająca list?
Kochanka udręczona
grzechem złej miłości?
To wschodzenie czy schyłek
dnia – czy pora świec?
Wpatrzona jest,
że czytać
mogłaby w ciemności.

Kto on?

I skąd piszący
Przerzucając żagiel?
Oblegając szkatułę
czy warowną twierdzę?

On.

Żeglarz?
Kupczyk?
Rycerz?
Wyostrzywszy nożem
pióro potulnej gęsi,
mierzy prosto w serce...

Johannes van Delft „Kobieta czytająca list”

14. Z twarzy bohaterki obrazu Johanna van Delfta „Kobieta czytająca list” odczytać można:

- A. radość
- B. spokój
- C. rozpacz
- D. rozczarowanie

15. Wskaż na obrazie J.van Delfta „Kobieta czytająca list” trzy elementy świadczące o nieobecności nadawcy listu:

- A.
- B.

C.

16. Doznania osoby mówiącej w wierszu Tadeusza Kubiaka „*Czytająca list- Vermeera*” wyrażone są za pomocą:

- A. epitetów
- B. metafor
- C. pytań retorycznych
- D. porównań

17. Nastrój wiersza Tadeusz Kubiaka „*Czytająca list- Vermeera*” jest:

- A. przygnębiający
- B. tajemniczy
- C. radosny
- D. smutny

18. Które zdanie dotyczące wiersza T. Kubiaka i obrazu J. van Delfta jest prawdziwe:

- A. wiersz jest objaśnieniem obrazu
- B. wiersz jest podsumowaniem obrazu
- C. wiersz nie daje odpowiedzi na pytanie, kim jest kobieta czytająca list
- D. wiersz T. Kubiaka jest opisem obrazu

19. Co łączy **TEKSTY NR I, NR II, NR III** i obraz J. van Delfta „*Kobieta czytająca list*” :

- A. Mają taki sam motyw.
- B. Ich autorzy posłużyli się takimi samymi środkami wyrazu.
- C. Wszystkie powstały w tej samej epoce romantyzmu.
- D. Ukazują kobiety czytające list.

Nr zad.	Badana umiejętność	Kat. celów	Poziom wymagań
1	-wyszukuje w tekście wskazaną informację	B	P
2	-wskazuje poprawne znaczenie wyrazu <i>imaginacja</i>	C	PP
3	-wymienia nazwę ważnego wydarzenia historycznego	A	P
4	-rozumie pojęcie <i>emigracja</i>	B	P
5	-rozdziela rodzaje listu	B	P
6	-wskazuje utwór pisany przez J. Słowackiego	A	P
7	-określa epokę, w której żył i tworzył J. Słowacki	C	PP
8	-odczytuje informacje z tekstu źródłowego	A	P
9	-zaznacza na linii chronologicznej wiek XVIII i XIX	B	P
10	-wyjaśnia pochodzenie wyrazu „e-mail”	B	P
11	-rozdziela w tekście określone informacje	B	P
12	-zna i wyjaśnia zasady interpunkcji na podanym przykładzie	B	P
13	-przetwarza informacje zawarte w tekście źródłowym	C	PP
14	-analizuje obraz w kontekście wiedzy o sztuce	C	PP
15	-odczytuje symbolikę dzieła plastycznego	C	PP
16	-wskazuje w tekście środki stylistyczne określające uczucia osoby mówiącej w wierszu	B	P
17	-określa nastrój wiersza	C	PP
18	-porównuje dzieło literackie z dziełem plastycznym	C	PP
19	-wskazuje motywy łączące teksty źródłowe z dziełem plastycznym	B	P
20	-redaguje krótką notatkę na temat sytuacji przedstawionej na obrazie J. van Delfta „Kobieta czytająca list”	C	PP
21	-redaguje list	C	PP

KRYTERIA OCENY KRÓTKIEJ FORMY WYPOWIEDZI

KRYTERIA	ZASADY PRYZNAWANIA PUNKTÓW	PUNKTACJA
Realizacja tematu	Podanie niezbędnych informacji(wygląd postaci, tło)	0-2
Kompozycja	Zachowanie spójności wypowiedzi, zamknięcie wypowiedzi w pięciu zdaniach	0-1

Język i styl	Przestrzeganie poprawności językowej i stylistycznej (poprawnie -pod względem znaczeniowym- stosuje słownictwo, poprawnie odmienia wyrazy oraz łączy wyrazy w zdania i zdania pojedyncze w złożone- nie pojawia się powtarzanie tych samych struktur zdaniowych, trafnie dobiera środki językowe (dopuszczalny jeden błąd)	0-1
Ortografia i interpunkcja	Przestrzeganie poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej (dopuszczalny 1 błąd ortograficzny i 1 błąd interpunkcyjny)	0-1

KRYTERIA OCENIANIA LISTU

KRYTERIA OCENIANIA	PUNKTACJA
TEMAT (0-6)	
1 Tekst we fragmentach zgodny z tematem	0-1
2 Rozwinięcie obejmuje	
a) właściwe wykorzystanie TEKSTU II	0-1
b) podanie dwóch przykładów pod kątem tematu,	0-1
c) podanie trzeciego trafnego przykładu,	0-1
d) posłużenie się informacjami w celu uzasadnienia funkcji listu,	0-1
e) podsumowanie rozważań	0-1
KOMPOZYCJA (0-4)	
3 Umieszczenie w pracy charakterystycznych elementów listu (miejscowość i data, nagłówek, podpis)	0-1
4 Stosowanie zwrotów grzecznościowych	0-1
5 Tekst ma kompozycje trójdzielna z zachowaniem właściwych proporcji	0-1
6 Tekst jest spójny (istnieją językowe powiązania pomiędzy poszczególnymi częściami pracy)	0-1
JEZYK I STYL (0-4) *	
7 Poprawne (pod względem znaczeniowym) słownictwo, również w związkach frazeologicznych.	0 - 1
8 Poprawna odmiana wyrazów oraz łączenie w zdania i zdań pojedynczych w zdania złożone (nie pojawia się powtarzanie tych samych struktur zdaniowych)	0-3(dopuszczalne trzy błędy 3 bł.- 3 pkt. 4 bł.- 2pkt. 5 bł.- 1pkt. 6 bł.- 0 pkt.

9 Trafnie dobrane środki językowe (nie pojawiają się wulgaryzmy, nieuzasadnione kolokwializmy, wielosłowie, wieloznaczność, nieuzasadnione powtórzenia, nadużywanie ,wyrazów obcych i nieuzasadnionych powtórzeń typu: praktycznie rzecz biorąc, dajmy na to, powiedzmy)	
10 Funkcjonalność stylu (dostosowanie go do sytuacji komunikacyjnej, formy wypowiedzi)	0-1
ZAPIS (0-3 pkt.)	
11 Ortografia	0-2 0 bł.- 2pkt. 1 bł.- 1pkt. 2 bł.- 0pkt.
12 Interpunkcja (dopuszczalne trzy błędy)	0-1

*Punktów z tych kategorii nie przyznaje się, jeśli praca zajmuje mniej niż połowę wyznaczonego miejsca.

UWAGA !

Uczeń nie otrzymuje punktów za zadanie rozszerzonej odpowiedzi, jeżeli praca jest niezgodna z tematem.

WZORY ODPOWIEDZI

Nr zad.	Przykładowe odpowiedzi	Punktacja
1	B) spodziewa się, że jego dzieła zostaną opublikowane	0-1
2	A) wyobraźnię	0-1
3	D) Wielka Emigracja	0-1
4	C) pochodzectwo osób, które przesiedliły się do innego kraju	0-1
5	D) list prywatny	0-1
6	B) „Balladyna”	0-1
7	A) romantyczny	0-1
8	A) „Polityce”	0-1

9	1701r.-1800r., 1801r.-1900r.	0-1
10	B) angielskiego	0-1
11		0-1
12	D) wyrażenie wtrącone	0-1
13	autor obawia się iż po współczesnych poetach i pisarzach nie pozostaną żadne dzieła literackie i poetyckie	0-1
14	B) spokój	0-1
15	A) mapa wisząca na ścianie, B) puste krzesło, C) kobieta oczekująca na narodziny dziecka	0-1
16	C) pytań retorycznych	0-1
17	B) tajemniczy	0-1
18	C) wiersz nie daje odpowiedzi na pytanie, kim jest kobieta czytająca list	0-1
19	A) mają taki sam motyw	0-1
20		0-5
21		0-18

